دفاع خون‌شریکان از ایران

گزارشی از نشست نقد و بررسی کتاب «از دشت لیلی تا جزیره مجنون»

«این کتاب حاصل پیوند و همدلی ۲ ملت ایران و افغانستان و سند اثبات برادری و یگانگی آنهاست. ۲۷۰ قطعه تصویر از حضور زندگان افغانستانی در ایام جنگ تحمیلی و بیان بسیاری از خاطرات سوزناک شهیدان و رزمندگان و اسیران افغانستانی ایام جنگ تحمیلی در این کتاب ثبت شده است. من این مسیر سخت را شروع کردم ولی مطمئنا این پایان کار نیست. اکنون همه هنرمندان و تاریخ‌نگاران و اهل فن و هنر وظیفه دارند با اقتباس از این خاطرات، این برادری و همدلی و خون‌شریکی را به اثبات برسانند.»

مسئولان نباید زمان را از دست بدهند

صحبت‌های محمدکاظم کاظمی، شاعر و نویسنده و پژوهشگر مهاجر ساکن مشهد، از دیگر بخش‌های این نشست بود. او با تأکید بر ارزش خاطره‌نگاری در حوزه دفاع مقدس و جلوه‌های نظری آن در ثبت و نگهداشت میراث فرهنگی و ارتباطی و ارزش‌های مجاهدت، گفت: تمامی آثار و مطالبی که از وقایع تاریخی مانند جنگ تحمیلی در قالب کتاب و رمان و فیلم و آثار هنری تولید می‌شود از منابعی چون خاطرات حاضران در صحنه‌ها و افراد شاهد و ناظر بر وقایع تاریخی است. مسئولان هم باید بدانند که زمان را نباید هدر داد و بعد از دهه‌ها به خاطره‌نگاری روی آورد. ما باید هرچه زودتر به سراغ این افراد برویم و از آنها بخواهیم تا خاطرات خود را بنویسند و ثبت کنند.

منبری که سرنوشتم را تغییر داد

فرودین ۱۳۲۵ در مشهد متولد شدم. از دوران کودکی و نوجوانی جاذبه‌های معنوی برای من جلی جذاب‌تر از جاذبه‌های مادی بود. تابستان سال ۱۳۳۷ مرحوم علامه امینی، صاحب کتاب عظیم‌الشأن «الغدیر»، به مشهد آمدند و ۱۰ شب در مدرسه نواب مهمان پایگاه علمی بالایی داشته است. من آن ۱۰ شب را به همراه پدرم در آن مراسم شرکت کردم و تا پایان آن نشستم. منبری به ارزشمند مرحوم علامه امینی ندیدم. پای این منبر مردم از اقشار مختلف شرکت می‌کردند. از مراجع تقلید آن زمان مانند آیت‌... میلانی و آیت‌... آیت‌... مروارید و مرحوم میرزا جواد آقا تهرانی بگیرید تا شخصیت‌های معروف بازار و آموزش و پرورش. در آن شب‌ها سرنوشت من عوض شد و تصمیم گرفتم به رغم اینکه آن زمان هر سال شاگرد اول مدرسه می‌شدم، آن را رها کنم و به حوزه بروم. جاذبه کلام علامه امینی بر کودک دوازده‌سیزده‌ساله‌ای که من بودم خیلی اثر گذاشت. ۲ سالی به مدرسه نواب و به مدرسه سلیمان خان رفتم که بعد از نواب، از حوزه‌های شاخص مشهد بود. بعدها تغییر رویش دادم؛ یعنی ذهنیتم همان جنبه‌های مذهبی و معنوی را داشت، ولی فکر کردم اگر وارد تحصیلات جدید شوم و دیپلم بگیرم و بعد به دانشگاه بروم و پس از آن استاد دانشگاه شوم، در اینده می‌توانم معلم مؤثرتری در مسائل اعتقادی بشوم. این که به مدرسه می‌رفتم و دیپلم ریاضی گرفتم که بعدها دستم برای انتخاب رشته‌های ادبیات در دانشگاه باز باشد.

برای رشته ادبیات دل یک‌دله کردم

برای کنکور، دل را یک‌دله کردم و در رشته ادبیات دانشگاه مشهد آن زمان که دانشگاه فردوسی امروز است قبول شدم. دوره کارشناسی از ۱۳۴۵ تا ۱۳۴۹ طول کشید. بعد به خدمت سربازی رفتم. بعد از آن هم یک سال دبیر آموزش و پرورش شدم و در فردوس خدمت کردم. در ادامه، کارشناسی ارشد و بعد دکتری در دانشگاه تهران قبول شدم. بهمن ۱۳۵۸ به دانشگاه فردوسی آمدم و امتحان عضویت در هیئت علمی را دادم که آن هم معمول است. من در ۲ امتحان بسیار سخت کتبی و مصاحبه پذیرفته شدم و از همان زمان تا سال ۱۳۸۲ در تدریس در دانشگاه فردوسی پرداختم.

منون عرفانی تدریس می‌کردم

درس‌های من بیشتر به دلیل همان پیشینه‌ای که گفتم در حوزه معرفتی و عرفانی بود. مثلا من دستور زبان فارسی درس نمی‌دادم. آیین نگارش یک ترم درس دادم. علوم بلاغی و معانی و بیان را نمی‌گرفتم. درس‌هایی که می‌گرفتم «گلستان» و «بوستان» و غزلیات سعدی بود. بعد از آن حافظی بود و بعد بیشتر «حدیقه‌الحقیقه» سنایی درس می‌دادم، مثنوی و حافظ و مبانی عرفان و تصوف دانشجویان الان از دانشجویان ۲۰ یا ۳۰ سال پیش علاقه‌مندتر شده‌اند. شاید به لحاظ همان پخته‌خواری که عرض کردم باشد. مسائل اجتماعی مانند استخدام و کاربردپزیری هم می‌تواند در این قضیه مؤثر باشد.

ترانه‌های عاشقانه را در کلاس هم می‌خواندم

درس‌هایی که می‌دادم، به‌خصوص در رشته ادبیات فارسی دل‌بسته بودم و هیچ‌وقت از آن استاد تدریس در دانشگاه فردوسی راضی نبودم. علاوه بر آن از بعد از بازنشستگی با دانشگاه خیام همکاری می‌کنم. نزدیک ۱۴ سال هم در دانشگاه علوم قرآنی، تاریخ ترجمه‌های قرآن درس می‌دادم. الان هم علاوه بر مطالعه‌ای که برای تدریس در دانشگاه دارم با کمی مطالعه سر کلاس بروم، مقداری هم مطالعات شخصی و قرآنی دارم که این‌ها را برای دل خودم می‌خوانم و البته در کلاس هم استفاده می‌کنم. یکی از دل مشغولی‌هایم سرودن است. شعرهایی که می‌گویم برای وقت‌گذرانی نیست و من به این‌ها به شکل باقیات صالحات نگاه می‌کنم؛ یعنی اگر آن‌شاءالله... چاپ شود و به دست خوانندگان برسد، ارزشی داشته باشد و عمرشان را ضایع نکند بلکه برعکس، آن‌ها را به تأمل واغتنام فرصت وادارد.

ترانه‌هایم را از متون عرفانی گرفتم

ترانه‌هایی که سروده‌ام، بیشتر از متون عرفانی گرفته شده‌اند. مثلا یکی از ترانه‌هایم که خیلی هم خوانده شد، از غزلیات شمس است. یا ترانه‌ای که برای گروه موسیقی «چارتار» سرودم، از مثنوی گرفته شده است. ترانه‌ای که برای گروه «بابک» سرودم، از غزلیات شمس